

Kvalitetsstandard for planteskoletræer

Udarbejdet i regi af PartnerLandskab juli 2012.
Skov & Landskab, Palle Kristoffersen

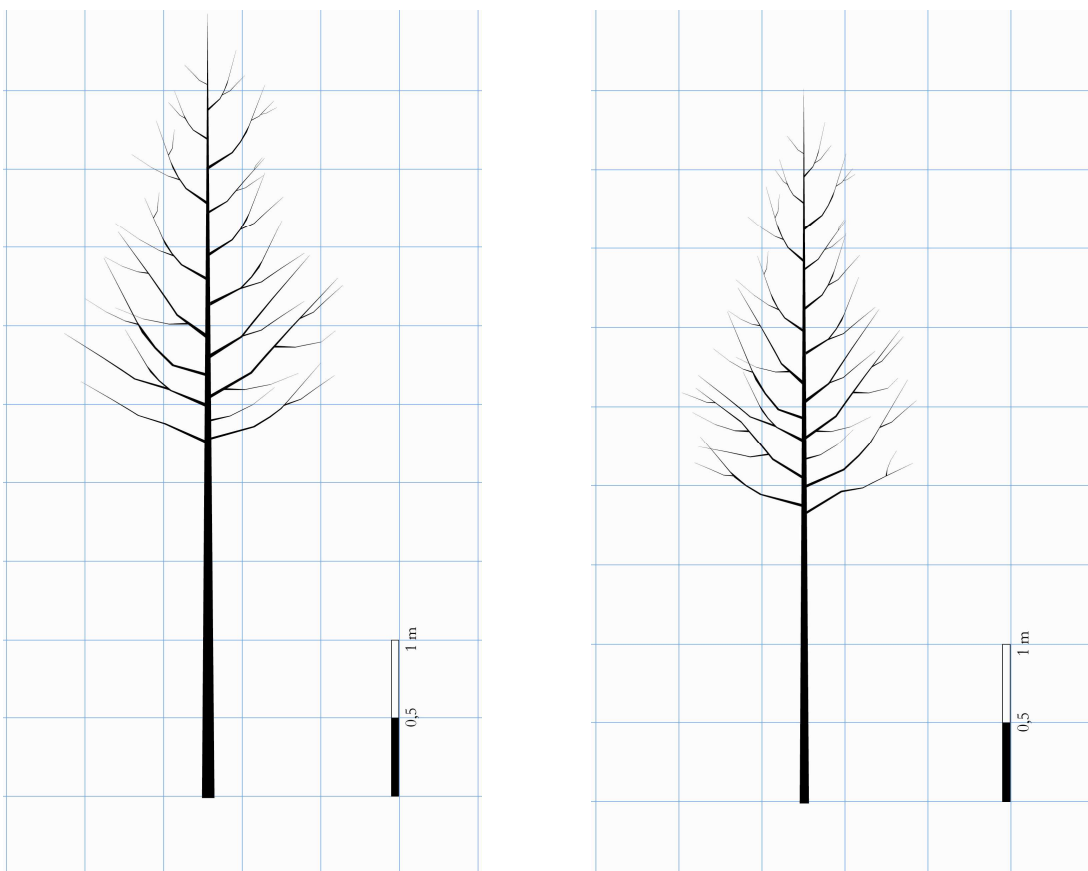
Denne kvalitetsstandard for planteskoletræer omfatter følgende typer:

- Højstammede gade- og vejtræer
- Stambuske
- Flerstammede træer
- Søjleformede træer

Desuden er der et afsnit med generelle beskrivelser og definitioner, herunder rødder, som er gældende for alle typer af træer.

Højstammede gade- og vejtræer:

Gade- og vejtræer betegner den del af træsortimentet, der har en vækstform og vækstkraft, som muliggør løbende opstamning til 4,5 m, som er kravet til fritrumsprofil ved vejanlæg.

Højstammede træer har en jævn afsmalnende stamme, der er ret i hele sin højde med tydeligt markeret topskud. Stammen afviger maksimalt +/- 3 cm fra centerlinien målt fra rodhals til toppens begyndelse. Rethedskravet gælder op til 4,5 m's højde,

hvorefter større afvigelser accepteres. Rethedskravet gælder også ved basis af podede træer og ved reguleringer foretaget ved opbinding af nyt topskud.

De flerårige regulerede kronegrene er jævnt fordelt op ad stammen med maksimalt 2 grene i samme højde. Kronegrene er jævnt fordelt rundt om stammen med maksimalt 90° uden grene. Typisk grenantal er 6 – 9 pr. meter stamme. Kronegrene er uden flerårige forgreninger på de første 50 cm fra stammen.

Tabel 1: Størrelsesoversigt Højstammede gade – og vejtræer

Stammetykkelse		Stammehøjde	Totalhøjde	Kronebredde
Omfang	Diameter	Forberedt til opstamning til	Vejledende	Vejledende
(1 m højde i cm)	(1 m højde i cm)	(højde i cm)	(højde i cm)	(bredde i cm)
14 til 16	4,5 til 5,1	200	400	125
16 til 18	5,1 til 5,7	225	425	150
18 til 20	5,7 til 6,4	250	450	175
20 til 25	6,4 til 8,0	275	500	200
25 til 30	8,0 til 9,5	300	550	225

Højstammede træer er opstammede til, eller kan opstammes til, de i tabel 1 anførte stammehøjder. Under den angivne stammehøjde kan der være kronegrene forberedt til opstamning ved at have tykkelser under ½ af stammediameter.

Handelstørrelse måles som stammeomfang i 1 m's højde over rodhals.

Højstammede træer leveres fra størrelse 14-16 cm stammeomfang.

Leveres med klump jf. tabel 2.

Stambuske:

Stambuske er træer uden opstamning med kronegrene fra 30-50 cm over rodhals. Stambuske har én gennemgående midterakse og naturligt voksende kronegrene, der danner en krone som er smallest foroven.

Den gennemgående afsmalnende stamme er uden ensidig krumning og der er ingen krav til rethed.

Der er typisk 6 til 12 jævnt fordelt kronegrene per meter stamme.

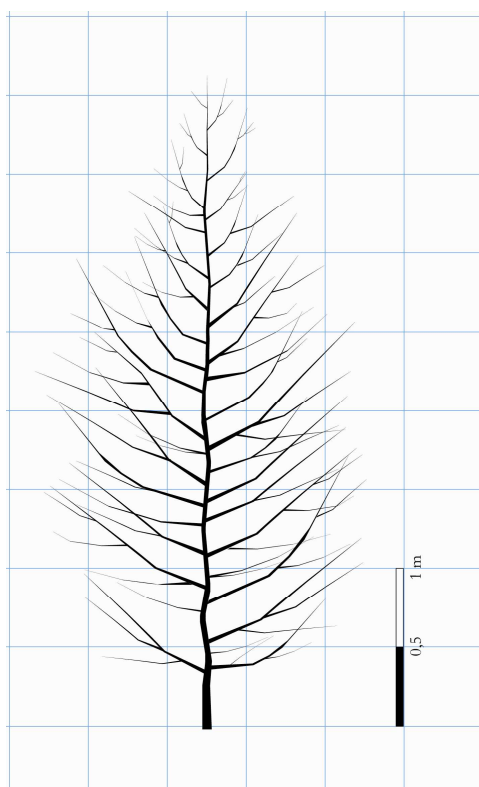
Kronegrene er jævnt fordelte rundt om stammen med maksimalt 90° uden grene.

Stambuske har en vis variation inden for partier.

Handelstørrelse måles som stammeomfang i 1 m's højde over rodhals.

Stambuske leveres fra størrelse 12-14 cm stammeomfang.

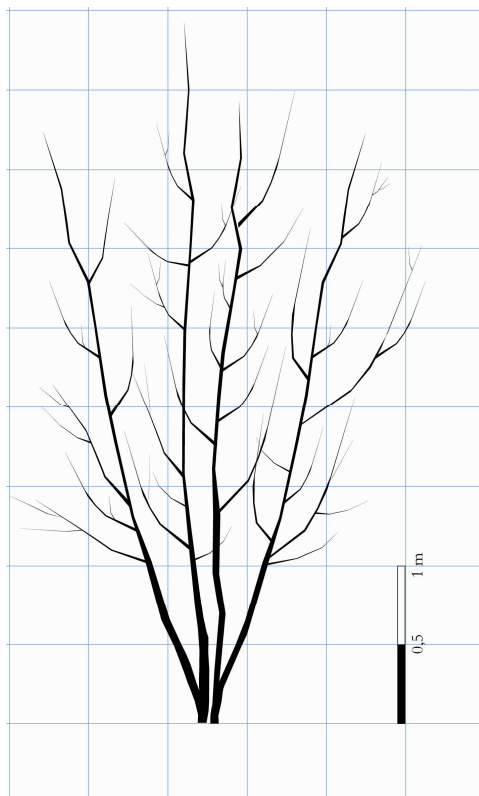
Leveres med klump jf. tabel 2.

Flerstammede træer:

Flerstammede træer har 2 - 5 stammer. Forgreningen sker maksimalt 30 cm over rodhals uden gennemgående midterstamme og uden rod- og vildskud. De enkelte stammer er opretvoksende uden krav til rethed og uden krydsende stammer. Nogle arter har alle stammer udgående fra jordoverfladen. Flerstammede træer kan være produceret som sammenplantninger, typisk for arter med spidse grenvinkler.

Stammerne er oprenset til 1 m's højde og forberedt til opstamning til minimum 2 m's højde. Sidegrene fra 1 til 2 m's højde er under 1/2 af stammetrykkelse. Handelstørrelse måles som stammeomfang i 1 m's højde og sorteres så minimum 2 stammer er i et af flg. størrelsesintervaller; 10-15, 15-20, 20-25 cm. Højde- og bredde mål kan angives til vejledning. Leveres med klump. Klumpstørrelse bestemt af antal stammer inden for størrelsesintervaller.

Søjleformede træer:

Søjleformede træer har én gennemgående stamme, der afsmalner jævnt op gennem kronen.

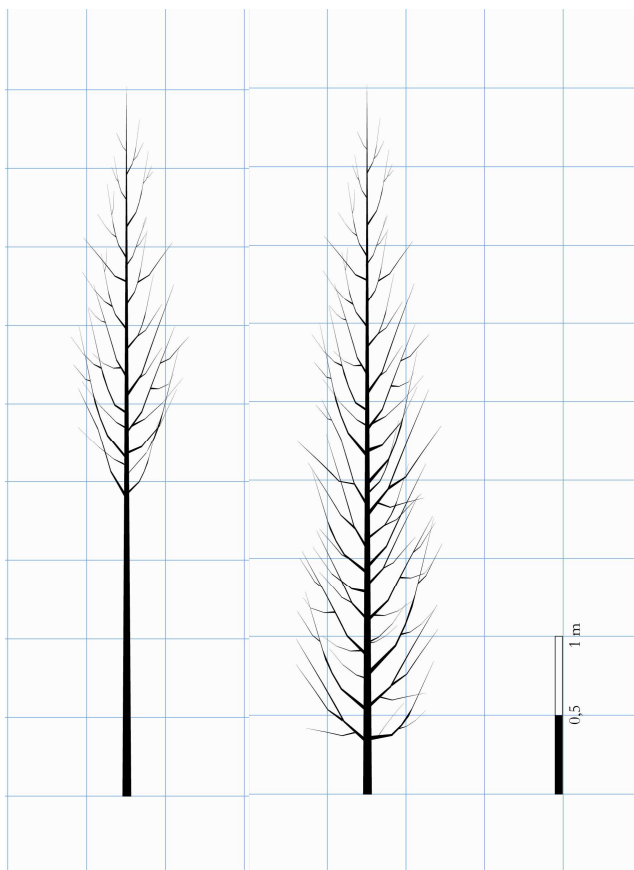
Stammen er ret og uden ensidig krumning. De flerårige regulerede kronegrene er jævnt fordelt op ad stammen med typisk 6-12 grene per meter.

Søjleformede træer kan leveres som:

A: Stambuske med kronegrene fra 30-50 cm over rodhals fra størrelse 12-14 cm.

B: Højstammede opstammet til 2 m's højde fra størrelse 14-16 cm.

Handelstørrelse måles som stammeomfang i 1 m's højde. Leveres med klump jf. tabel 2.

Generelle definitioner og beskrivelser

Størrelsesangivelse:

Størrelse inden for partier:

Ved partier bestående af flere træer i samme størrelseskategori fordeler træerne sig jævnt inden for størrelsesintervallet og er ensartede i højde og kronebredde.

Totalhøjde:

Højstammede træer har en vejledende minimumshøjde svarende til deres stammeomfang som anført i tabel 1. Angivelserne dækker det arts- og sortsmæssige sortiment for vejtræer. Kan som vejledning suppleres for den enkelte art og sort. Højde måles til endeknoppen på topskuddet.

Kronebredde:

Højstammede træer har en vejledende minimumskronebredde svarende til deres stammeomfang og højde som anført i tabel 1. Angivelserne dækker det arts- og sortsmæssige sortiment for vejtræer. Kan som vejledning suppleres for den enkelte art og sort. Bredde måles fra knop til knop.

Stamme og krone:

Stamme:

Stammen er den del af akse, som er 3 vækstsæsoner eller ældre. Stammen udgør sammen med toppen en gennemgående akse hele vejen op gennem træet.

Topskud:

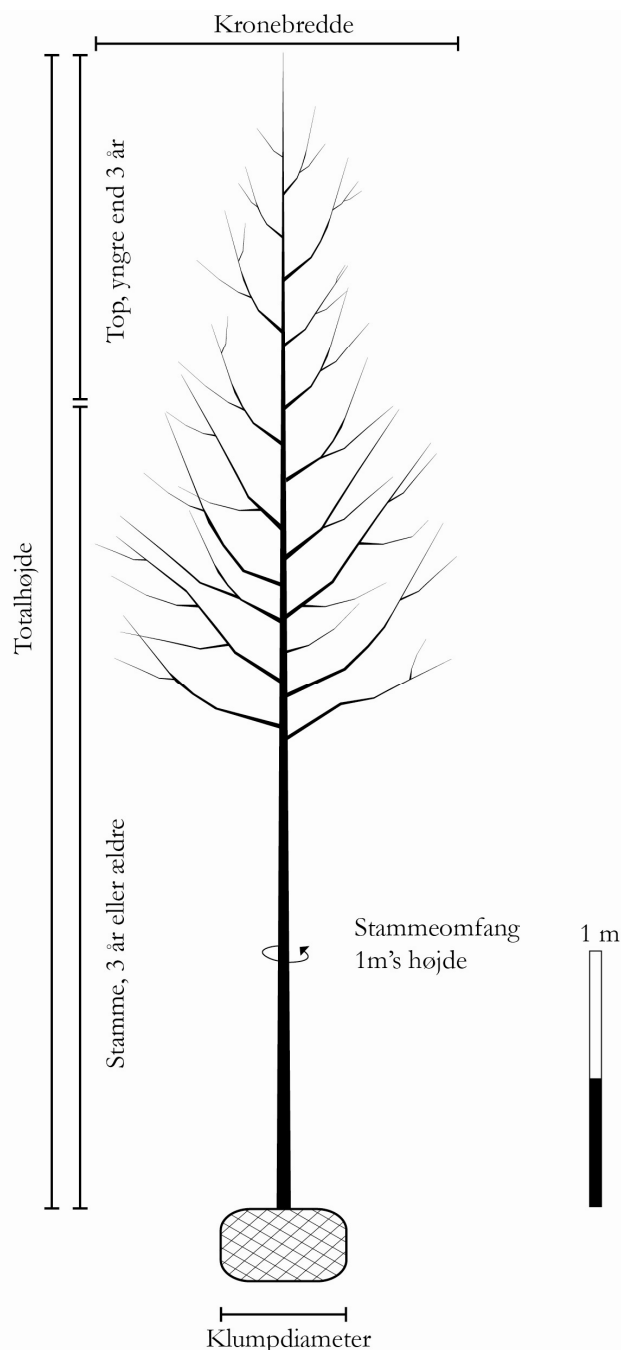
Topskuddet er den del af akse som er yngre end 3 vækstsæsoner. Beskæring for at regulere højden er foretaget på ét-årige skud.

Stammeafsmalning:

Stammen har jævn afsmalning fra bund til top, der betyder en stigende stivhed ned gennem træet.

Opstamminger:

Friske beskæringssår på stammen kan forekomme ved levering.

Kronegrene:

Kronegrene er to vækstsæsoner eller ældre og årligt reguleret på længde og i struktur. Korrigerende beskæring er foretaget på 1-2 års grene. Friske beskæringssår på kronegrene kan forekomme ved levering.

Kronegrenes længde er bestemt af deres placering på stammen og grenenes længde og tykkelse aftager op ad stammen.

Når krongrene skal have et størrelsesforhold til stammen (eks. ½ af stammetykkelse) måles grenen uden for grenkraven og den sammenlignelige stammetykkelse måles under grenen.

Antal kronegrene:

Antallet af kronegrene pr. meter stamme er afpasset efter art og sort og hensynet til fremtidig opstamning og kroneudvikling. Antallet er specificeret inden for typerne højstammede og stambuske. Inden for et parti træer må antallet af kronegrene maksimalt variere 50 %.

Rødder:

Tabel 2: Roddiameter i forhold til størrelse.

Stammetykkelse		Klumpdiameter		
Omfang	Diameter	Opstammede	Stambuske	Flerstammede
(1 m højde i cm)	(1 m højde i cm)	(minimum mål i cm)	(minimum mål i cm)	Beregnes ud fra antal stammer i størrelsesintervaller
12 - 14	3,8 - 4,5	40	50	
14 - 16	4,5 - 5,1	50	60	
16 - 18	5,1 - 5,7	50	60	
18 - 20	5,7 - 6,4	60	70-	
20 - 25	6,4 - 8,0	70	80	
25 - 30	8,0 - 9,5	80	90	

Størrelse:

Røddernes størrelse overholder de minimumsmål, der er anført i tabellen.

Rodens struktur:

Den alsidige rod har mindst tre kraftige hovedrødder med højst 150° mellem disse.

Barrodstræer:

Roden er optimeret til plantning ved at have en rig forgrening og mange finrødder.

Klumper:

Klumper er faste opgravede jordklumper emballeret i omsætteligt naturjute og trådnat af ubehandlet jern. Træet skal være centreret i klumpen.

Klumpform bestemmes af træstørrelse og klumpstørrelse. Særlige ønsker til størrelse og form skal specificeres og aftales.

Omplantning:

Omplantning er foretaget 2-5 vækstsæsoner før levering. Tidsintervallet er tilpasset de enkelte arter og sorter. Korteste interval for kraftigt voksende arter og sorter.